

Lietuvos II ir III pakopos pensijų fondų bei KIS rinkos apžvalga

2013 m. I ketvirtis

Ši apžvalga apima bendrą visų Lietuvoje veikiančių valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondų, papildomo savanoriško kaupimo pensijų fondų ir kolektyvinio investavimo subjektų veiklos analizę per 2013 m. pirmąjį ketvirtį, visi lentelėse ir grafikuose pateikti duomenys yra 2013 m. kovo 31 dienos, jei nenurodyta kitaip.

Rengiant šią apžvalgą naudoti Lietuvos banko, pensijų kaupimo bendrovių, valdymo įmonių, platintojų ir kiti duomenys, paskelbti iki 2013 m. kovo 31 d.

Leidinio koordinatorius Finansinių paslaugų ir rinkų analizės skyriaus specialistas Audrius Šilgalis, tel. (8 5) 268 0524, el. p. asilgalis@lb.lt

Turinys

I. BENDRI II PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS.....	4
II. II PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI.....	5
III. II PAKOPOS PF INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA.....	6
IV. II PAKOPOS PF DALYVIAI	7
V. BENDRI III PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS	8
VI. III PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI	8
VII. PF INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA.....	9
VIII. BENDRI KIS RINKOS DUOMENYS.....	10
IX. KIS DALYVIAI	11
X. KIS TURTAS	12
XI. KIS INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI	13
XII. KIS INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA.....	14
XIII. LIETUVOJE VIEŠAI PLATINAMI UŽSIENIO KIS.....	15

Lentelių sąrašas

1 lentelė. PF dalyviai ir valdomas turtas pagal investavimo strategijas	4
2 lentelė. PF vienetų verčių ir lyginamųjų indeksų pokyčiai	5
3 lentelė. III pakopos PF rinkos duomenys	8
4 lentelė. PF vienetų verčių ir lyginamųjų indeksų pokyčiai	8
5 lentelė. KIS rinkos duomenys	10
6 lentelė. Svertiniai KIS vienetų verčių pokyčiai	13
7 lentelė. KIS vienetų verčių pokyčiai	13

Paveikslų sąrašas

1 pav. II pakopos PF dalyvių skaičiaus ir turto kaita	4
2 pav. II pakopos PF valdomo turto pasiskirstymas pagal PKB	4
3 pav. Pasaulio rinkų pokyčius parodančių indeksų pokyčiai	5
4 pav. II pakopos PF rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases	6
5 pav. KIS pasiskirstymas pagal rūšis	6
6 pav. Apibendrintas II pakopos PF investicijų pasiskirstymas	6
7 pav. II pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal valiutas	6
8 pav. Visų II pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal šalis	6
9 pav. Naujų dalyvių pasiskirstymas pagal PKB 2013 m. pirmąjį ketvirtį	7
10 pav. PKB keitė dalyviai 2013 m. pirmąjį ketvirtį	7
11 pav. III pakopos PF dalyvių skaičiaus ir turto kaita	8
12 pav. III pakopos PF rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases	9
13 pav. KIS pasiskirstymas pagal rūšis	9
14 pav. Apibendrintas III pakopos PF investicijų pasiskirstymas	9
15 pav. III pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal valiutas	9
16 pav. III pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal šalis	9
17 pav. KIS dalyvių skaičiaus ir turto kaita	10
18 pav. KIS turto pasiskirstymas pagal KIS rūšį	10
19 pav. KIS dalyvių pasiskirstymas pagal KIS rūšį	10
20 pav. KIS dalyvių pasiskirstymas pagal VĮ	11
21 pav. Daugiausia dalyvių turintys KIS	11
22 pav. KIS turto pasiskirstymas pagal VĮ	12
23 pav. Daugiausia turto turintys KIS	12
24 pav. Visos KIS rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases	14
25 pav. Investicijų į KIS pasiskirstymas pagal rūšis	14
26 pav. Apibendrintas KIS investicijų pasiskirstymas	14
27 pav. KIS investicijų pasiskirstymas pagal valiutas	14
28 pav. Visų KIS investicijų pasiskirstymas pagal šalis	14
29 pav. Užsienio KIS dalyvių skaičiaus ir turto kaita	15
30 pav. Lietuvoje registruotų KIS ir užsienio KIS platinimas bei išpirkimas	15
31 pav. Užsienio KIS turto pasiskirstymas pagal platintoją	15
32 pav. Užsienio KIS dalyvių pasiskirstymas pagal platintoją	15

Santrumpos

II pakopa	valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimas pensijų kaupimo bendrovių valdomuose pensijų fonduose
III pakopa	papildomas savanoriškas pensijų kaupimas pensijų kaupimo bendrovių valdomuose pensijų fonduose
IF	investicinis fondas
IFP	išvestinės finansinės priemonės
IKKB	investicinė kintamojo kapitalo bendrovė
KIS	kolektyvinio investavimo subjektas
PF	pensijų fondai
PKB	pensijų kaupimo bendrovė
SODRA	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
SVP	skolos vertybiniai popieriai
VĮ	valdymo įmonė
VP	vertybiniai popieriai
VRE	Vidurio ir Rytų Europa
VVP	Vyriausybės vertybiniai popieriai

I. BENDRI II PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS

2013 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje Lietuvoje veikė 30 II pakopos PF. Juos valdė devynios PKB: septynios VĮ ir dvi gyvybės draudimo bendrovės. Valdymo įmonės valdė 25 II pakopos PF, kurių turto vertė 2013 m. kovo 31 d. buvo 4 158,5 mln. Lt, juose pensiją kaupė 865,8 tūkst. dalyvių. Gyvybės draudimo bendrovės valdė 5 II pakopos PF, kurių turto vertė 2013 m. kovo 31 d. sudarė 837,1 mln. Lt, juose pensiją kaupė 213,6 tūkst. dalyvių. Nuo 2013 m. pradžios įmokos į II pakopos PF dydis buvo padidintas iki 2,5 proc. (nuo 1,5 % 2012 m.) dalyvių pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos.

Populiariausi ir toliau buvo vidutinės akcijų dalies (iki 70 % savo lėšų investuojantys į akcijas) PF. Jie valdė daugiau kaip pusę viso II pakopos PF turto ir juose savo pensijai kaupė daugiau negu pusę dalyvių (žr. 1 lentelę).

II pakopos PF turtas per ketvirtį augo 3,9 proc.

2013 m. pirmąjį ketvirtį II pakopos PF valdomas turtas padidėjo 187,76 mln. Lt (3,91 %) ir kovo pabaigoje sudarė 4 995,6 mln. Lt (žr. 1 pav.), o per 12 mėn. turtas augo net 14,3 proc. (623,6 mln. Lt). Dalyvių, kaupiančių pensiją II pakopos PF, skaičius per ketvirtį padidėjo 1,09 proc. (11 666 dalyviai). Per 12 mėn. laikotarpį dalyvių skaičius augo 1,57 proc. (16 706 dalyviai). Per 2013 m. pirmąjį ketvirtį SODRA į PF pervedė 89,32 mln. Lt. Galima daryti išvadą, kad šiais metais fondai savo dalyviams uždirbo beveik 100 mln. Lt.

Didelė koncentracija rinkoje

2013 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje beveik 80 proc. turto koncentravosi 3 PKB valdomuose fonduose (žr. 2 pav.): beveik 65 proc. PF turto valdė 2 valdymo įmonės (UAB „Swedbank investicijų valdymas“ – 35,85 % ir UAB „SEB investicijų valdymas“ – 29,08 %) ir 13,66 proc. – UAGDPB „Aviva Lietuva“. Ji pagal PF valdomo turto dydį užima trečią vietą.

Dalyvių pasiskirstymas pagal PKB buvo labai panašus į pasiskirstymą pagal turtą – beveik 80 proc. dalyvių kaupė pensijas viename iš trijų PKB valdomų fondų. Daugiausia dalyvių rinkosi UAB „Swedbank investicijų valdymas“ (39,32 %) ir UAB „SEB investicijų valdymas“ (23,65 %) valdomus fondus, po to – UAGDPB „Aviva Lietuva“ (16,26 % visų II pakopos PF dalyvių).

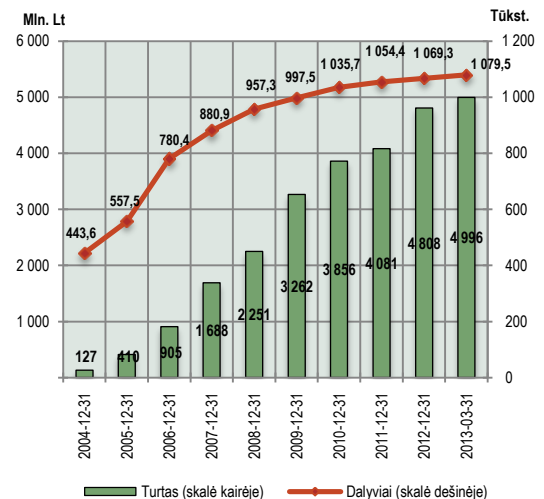
Šios trys valdymo įmonės dominuoja II pakopos PF rinkoje nuo pat pensijų kaupimo sistemos veiklos pradžios. Dėl didelio klientų aptarnavimo padalinių tinklo ir aktyvios pardavimo strategijos šios įmonės jau pirmaisiais pensijų kaupimo sistemos veiklos metais sugebėjo pritraukti daugiausia dalyvių ir turto. 2013 m. kovo 31 d., palyginti su 2012 m. pabaiga, *Herfindahl-Hirschman* indeksas¹ sumažėjo 22,4 punkto ir sudarė 2 430,9 punkto. Nors koncentracija rinkoje šiek tiek mažėja, tačiau vis dar yra labai didelė.

1 lentelė. PF dalyviai ir valdomas turtas pagal investavimo strategijas

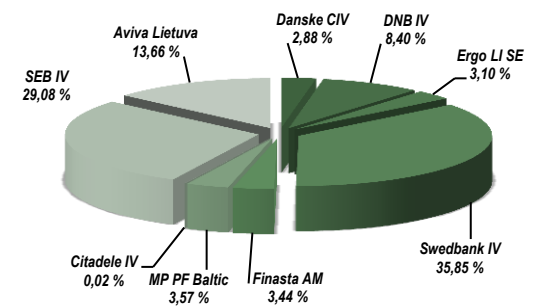
PF pagal investavimo strategijas*	PF skaičius	Dalyvių skaičius	Valdomo turto vertė, mln. Lt
Konservatyvaus investavimo	10	116 495	633,43
Mažos akcijų dalies	4	269 575	1 317,68
Vidutinės akcijų dalies	11	584 431	2 598,20
Akcijų	5	108 959	446,32
Iš viso	30	1 079 460	4 995,63

*Pagal investavimo strategijas fondai skirstomi į keturias rizikos grupes: konservatyvaus investavimo, mažos akcijų dalies (iki 30 % lėšų investuoja į akcijas), vidutinės akcijų dalies (30–70 %) ir akcijų PF (70–100 %).

1 pav. II pakopos PF dalyvių skaičius ir turto kaita

2 pav. II pakopos PF valdomo turto pasiskirstymas pagal PKB

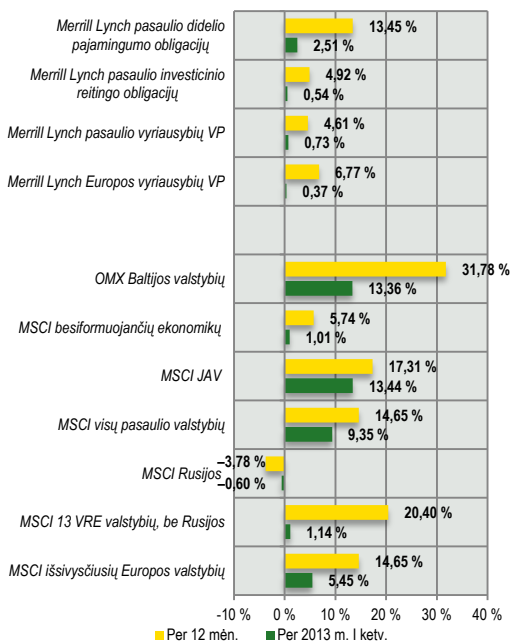
¹ *Herfindahl-Hirschman* indeksas yra vienas iš dažniausiai taikomų koncentracijos rodiklių. Indeksas apskaičiuojamas taip:

$$HHI = \sum_{i=1}^n (x_i)^2,$$

kuriuje: x_i – i PKB rinkos dalis pagal turtą, n – PKB skaičius. *Herfindahl-Hirschman* indekso reikšmės kinta tarp intervalo $10\,000/n \leq HHI \leq 10\,000$ ribų. Šis indeksas įgytų mažiausią reikšmę, jei struktūros visos sudedamosios dalys būtų lygios, t. y. kiekviena PKB užimtų po vienodą rinkos dalį. Didžiausią reikšmę indeksas įgytų tada, kai viena sudedamoji dalis sudarytų 100 proc. visos struktūros, t. y. rinkoje veiktų viena PKB. Praktikoje didesnė negu 1 800 *Herfindahl-Hirschman* indekso reikšmė paprastai rodo didelę koncentraciją.

II. II PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI

3 pav. Pasaulio rinkų pokyčius parodančių indeksų pokyčiai

2 lentelė. PF vienetų verčių ir lyginamųjų indeksų pokyčiai

	Vieneto vertės pokytis 2013 m. I ketv.	Vieneto vertės pokytis per 12 mėn.	Lyginamojo indekso pokytis per 12 mėn.
Konservatyvaus investavimo PF			
Aviva Europensija	▼ 0,2	▲ 5,5	▲ 4,3
Konservatyvaus valdymo Danske pensija	▲ 0,0	▲ 6,2	▼ 4,9
DNB pensija 1	▼ 0,1	▲ 6,7	▲ 3,3
ERGO konservatyvusis	▼ 0,2	▲ 4,1	▲ 6,5
Finasta konservatyvaus investavimo	▼ 0,1	▲ 7,1	▲ 3,4
Finasta nuosaikus	▼ 0,1	▲ 1,9	▲ 4,3
Citadele pensija 1	▲ 0,1	▲ 4,6	▲ 11,2
MP Stabilo II	▲ 0,0	▲ 3,5	▲ 2,0
SEB pensija 1	▲ 0,1	▲ 3,6	▲ 4,0
Swedbank pensija	▲ 0,0	▲ 1,2	▲ 0,6
Svertinis pokytis	▼ 0,0	▲ 3,8	▲ 3,3
Mažos akcijų dalies PF			
Aviva Europensija plus	▲ 1,8	▲ 7,2	▲ 6,0
DNB pensija 2	▲ 1,8	▲ 7,4	▲ 5,0
Finasta augančio pajamingumo	▲ 1,3	▲ 8,1	▲ 2,1
Swedbank pensija	▲ 1,3	▲ 9,1	▲ 8,9
Svertinis pokytis	▲ 1,6	▲ 8,2	▲ 7,2
Vidutinės akcijų dalies PF			
Aviva Europensija ekstra	▲ 3,9	▲ 8,7	▲ 7,6
Danske pensija 50	▲ 1,4	▲ 8,1	▲ 10,5
DNB pensija 3	▲ 3,4	▲ 8,6	▲ 6,9
ERGO balans	▲ 2,4	▲ 8,8	▲ 7,7
Finasta aktyvaus investavimo	▲ 2,3	▲ 9,6	▼ 1,4
Finasta subalansuotas	▲ 2,6	▲ 6,8	▲ 10,1
MP Medio II	▲ 3,9	▲ 9,2	▲ 10,0
Citadele pensija 2	▲ 1,8	▲ 5,8	▲ 11,6
SEB pensija 2	▲ 2,8	▲ 8,5	▲ 8,8
Swedbank pensija 3	▲ 2,4	▲ 9,1	▲ 9,8
Swedbank pensija 4	▲ 3,3	▲ 9,1	▲ 10,8
Svertinis pokytis	▲ 2,8	▲ 8,8	▲ 9,0
Akcijų PF			
Danske pensija 100	▲ 2,4	▲ 10,2	▲ 14,3
Finasta racionalios rizikos	▲ 6,7	▲ 10,3	▼ 9,5
MP Extremo II	▲ 6,4	▲ 10,2	▲ 10,9
SEB pensija 3	▲ 5,7	▲ 10,0	▲ 10,9
Swedbank pensija 5	▲ 5,1	▲ 10,0	▲ 11,8
Svertinis pokytis	▲ 5,2	▲ 10,2	▲ 8,9
Bendras svertinis pokytis	▲ 2,3	▲ 8,1	▲ 7,8

Finansų rinkos augo

2013 m. pirmasis ketvirtis investuotojams buvo permainingas, nepaisant problemų, su kuriomis susidūrė Kipras, ir neramumų, susijusių su Šiaurės Korėja, įtakos finansų rinkoms. Beveik visi pasaulio rinkų kitimą parodantys indeksai šį laikotarpį kilo (žr. 3 pav.), sumažėjo tik Rusijos akcijų rinkos indekso (išreikšto eurai) reikšmė.

Per praėjusius 12 mėn. pasaulio finansų rinkos labai svyravo, tačiau po 2012 m. antrąjį pusmetį pasiektų gerų rezultatų buvo užfiksuotas visų, išskyrus Rusijos akcijų rinkos, indeksų augimas. Per metus daugiausia padidėjo Baltijos šalių akcijų rinkų pokyčius parodantis indeksas. Jo vertė per 12 mėn. pakilo 31,78 proc. Taip pat reikšmingai augo 13 VRE valstybių (be Rusijos) akcijų rinkų pokyčius rodantis indeksas – 20,40 proc. Kiti akcijų indeksai kilo nuo 5,74 iki 17,31 proc. Obligacijų indeksų grupėje išsiskyrė didelio pajamingumo obligacijų pokyčius parodantis indeksas, per 12 mėn. kilęs 13,45 proc. Kiti obligacijų indeksai didėjo nuo 4,61 iki 6,77 proc.

Mažėjo konservatyvaus investavimo PF vienetų vertės

Kilimas akcijų rinkose lėmė teigiamus į jas investuojančių fondų rezultatus, tačiau į SVP investuojančių fondų vertės mažėjo. SVP verčių mažėjimas 2013 m. pirmąjį ketvirtį darė įtaką konservatyvaus investavimo fondams, jų vertės vidutiniškai sumažėjo 0,03 proc. Bent dalį lėšų į akcijas investuojančių fondų vertės kilo, daugiausia pakilo akcijų PF vertės – 5,2, vidutinės akcijų dalies PF – 2,8, o mažos akcijų dalies PF – 1,6 proc. Per ketvirtį visų PF vertė vidutiniškai padidėjo 2,3 proc., augo 25 iš 30 rinkoje veikusių fondų vienetų vertės.

Dar geresni rezultatai fiksuoti nuo 2012 m. pirmojo ketvirčio pabaigos. Per šį 12 mėn. laikotarpį vidutiniškai 8,1 proc. didėjo visų rinkoje veikiančių PF vienetų vertės. Net 10,2 proc. kilo akcijų PF vienetų vertės, vidutinės akcijų dalies PF – 8,8 proc., mažos akcijų dalies PF – 8,2, o konservatyvaus investavimo PF – 3,8 proc. Naujaisi II pakopos PF veiklos rezultatai pateikti Lietuvos banko interneto svetainėje².

² http://www.lb.lt/finansu_istaidu_finansines_ataskaitos.

III. II PAKOPOS PF INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA

Daugiausia II pakopos PF lėšų investuota į KIS

2013 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje didžiausią dalį (55,81 %) II pakopos PF investicijų sudarė investicijos į KIS vienetus arba akcijas (žr. 4 pav.). Jų vertė ketvirčio pabaigoje buvo 2,79 mlrd. Lt. Didžiausia dalis lėšų, investuotų į KIS, orientuota į akcijų KIS (žr. 5 pav.). Investicijos į juos sudarė 33,67 proc. viso II pakopos PF portfelio (1,68 mlrd. Lt), truputį mažesnė dalis teko skolos vertybinių popierių KIS. Į juos investuota 20,80 proc. minėto portfelio (1,04 mlrd. Lt). Į kitus KIS (privataus kapitalo, nekilnojamojo turto, žaliavų, alternatyvaus investavimo ir kt.) investuota 1,34 proc. II pakopos PF turto (67,03 mln. Lt). Per praėjusį ketvirtį sumažėjo investicijų į kitus KIS dalis, tačiau didėjo investicijos į akcijų ir skolos KIS. Tokius pokyčius galima paaiškinti tuo, kad akcijų KIS pelningumas yra didesnis nei kitų fondų, o dėl akcijų rinkų kilimo nuo 2012 m. pradžios valdytojai daugiau lėšų investuoja į rizikingesnius fondus. Fondų investicijos į akcijų KIS per ketvirtį padidėjo 71,15 mln. Lt.

Antra pagal populiarumą investicija – VVP. Į juos tiesiogiai investuota 36,79 proc. II pakopos PF turto (1,84 mlrd. Lt). Per 2013 m. pirmąjį ketvirtį investicijų į VVP dalis padidėjo 73,06 mln. Lt.

Tęsiasi indėlių mažėjimo tendencija: indėlių dalis 2012 m. sumažėjo nuo 4,61 iki 2,28 proc. II pakopos PF portfelių ir metų pabaigoje sudarė 109,59 mln. Lt, o per 2013 m. pirmąjį ketvirtį susitraukė iki 1,64 proc. (81,93 mln. Lt). Pagrindinė to priežastis – labai mažos indėlių palūkanų normos rinkoje, verčiančios ieškoti kitų saugaus investavimo alternatyvų. Investicijos į įmonių SVP sudarė 2,10 proc., grynaisiais pinigais atsiskaitomojoje sąskaitoje buvo laikoma 2,78 proc. fondų lėšų, o tiesiogiai į akcijas PF investavo 0,90 proc. viso valdomo turto. Rizikai drausti naudojamos IFP ir kitos pozicijos (gautinos, mokėtinos sumos ar kt.) sudarė nereikšmingą fondų investicijų dalį. Fondų investicijas į KIS priskyre prie atitinkamų tiesioginių investicijų (akcijų KIS – prie investicijų į akcijas, skolos KIS – prie investicijų į įmonių skolas VP), galime apibendrinti II pakopos PF investicijų pasiskirstymą (žr. 6 pav.).

Didžioji dalis II pakopos PF portfelių turto buvo investuota eurais

Kaip matyti iš 7 pav., 2013 m. kovo 31 d. didžiausia dalis (apie 64,41 %) PF turto buvo investuota eurais, t. y. 3,22 mlrd. Lt. Šia valiuta investuojama į užsienio šalyse registruotus fondus, taip pat užsienio šalių VVP ir akcijas. Nuo 2010 m. pabaigos, daugiausia – dėl padidėjusių PF investicijų į Lietuvos VVP ir lėšų, laikytų kaip indėliai, augusi investicijų litais dalis per ketvirtį sumažėjo. Ji kovo pabaigoje sudarė 15,77 proc., arba 787,78 mln. Lt: net 84,39 proc. jų buvo investicijos į Lietuvos VVP ir 12,05 proc. – laikomi kaip indėliai ar gryniesiems pinigais atsiskaitomojoje sąskaitoje. PF investicijos JAV doleriais sudarė 15,72 proc., arba 785,18 mln. Lt. Investicijų JAV doleriais dalis didėja nuo 2012 m. pradžios dėl JAV rinkų augimo, ypač tuo metu, kai Europos šalys susiduria su problemomis.

Daugiausia lėšų investuota Lietuvoje ir Liuksemburge

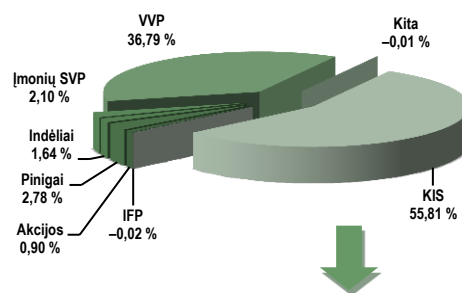
Išanalizavus visų II pakopos PF investicijų pasiskirstymą pagal šalis, matyti, kad beveik 60 proc. viso turto investuota Lietuvoje ir Liuksemburge. Po šių šalių pagal investicijų dydį yra Airija, Vokietija ir Prancūzija (žr. 8 pav.). II pakopos PF Liuksemburge, Airijoje ir Prancūzijoje investuoja į šiose šalyse įsteigtus KIS, o Vokietijoje – į KIS ir VVP.

Iš viso Lietuvoje buvo investuota 27,33, o užsienyje – 72,67 proc. II pakopos PF turto.

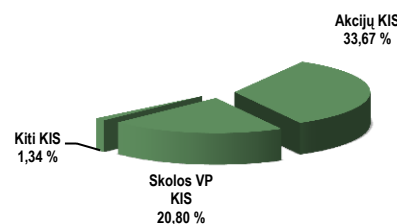
Liuksemburge pensijų fondai investuoja į skirtingus KIS

Liuksemburge II pakopos PF 2013 m. kovo 31 d. buvo investavę 1,44 mlrd. Lt, iš jų 1,43 mlrd. Lt – į Liuksemburge registruotus ir garsiausių pasaulio valdytojų valdomus kolektyvinio investavimo subjektus, investuojančius skirtingose šalyse. Reikalavimai, kuriuos turi atitikti KIS, kad į juos galėtų investuoti, II pakopos PF, yra išdėstyti Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 49 straipsnyje.

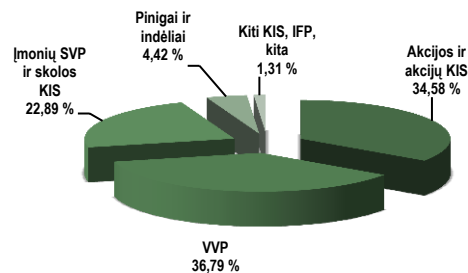
4 pav. II pakopos PF rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases

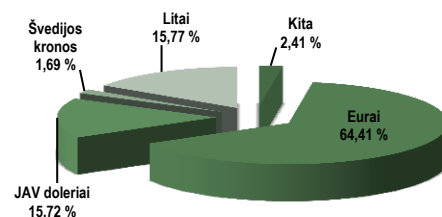
5 pav. KIS pasiskirstymas pagal rūšis

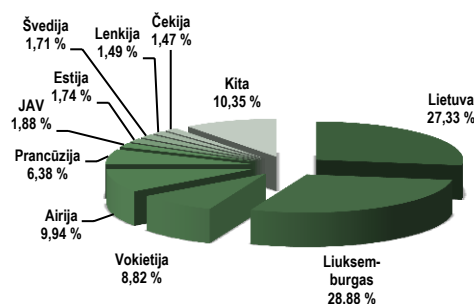
6 pav. Apibendrintas II pakopos PF investicijų pasiskirstymas

7 pav. II pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal valiutas

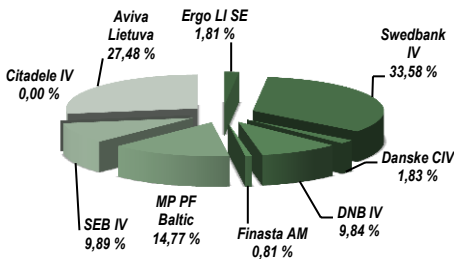

8 pav. Visų II pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal šalis

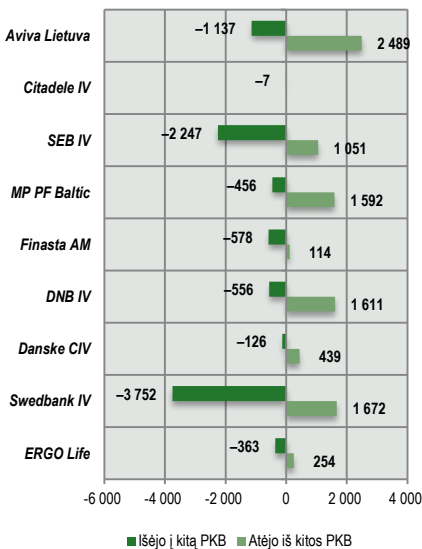

IV. II PAKOPOS PF DALYVIAI

9 pav. Naujų dalyvių pasiskirstymas pagal PKB 2013 m. pirmąjį ketvirtį

10 pav. PKB keitė dalyviai 2013 m. pirmąjį ketvirtį³

Nauji dalyviai rinkosi akcijų PF

Naujų dalyvių, atėjusių į pensijų kaupimo sistemą 2013 m. pirmąjį ketvirtį ir pasirašiusių pensijų kaupimo sutartis su PKB, buvo 13 346. Naujų dalyvių skaičius mažėja, o pagrindinė to priežastis yra ta, kad didžioji dirbančiųjų dalis jau dalyvauja II pakopos pensijų kaupimo sistemoje. 2013 m. pirmąjį ketvirtį 38,30 proc. (5 111) naujų dalyvių rinkosi akcijų PF, o 34,65 proc. (4 624) – vidutinės akcijų dalies PF, mažos akcijų dalies PF ir konservatyvaus investavimo PF – atitinkamai 24,27 ir 2,79 proc. Toks naujų dalyvių pasirinkimas rodo, kad, esant palankiai situacijai akcijų rinkose, dalyviams yra priimtina didesnė rizika. 2013 m. pirmąjį ketvirtį daugiausia (žr. 9 pav.) naujų dalyvių (pirmąkart pasirašiusių II pakopos pensijų kaupimo sutartis) pritraukė UAB „Swedbank investicijų valdymas“ (33,58 %), UAGDPB „Aviva Lietuva“ (27,48 %) ir UAB „MP Pension Funds Baltic“ (14,77 %).

PKB keitė 0,85 proc. dalyvių

2013 m. pirmąjį ketvirtį 9 222 dalyviai nusprendė pakeisti PKB (žr. 10 pav.), daugiausia dalyvių atėjo į UAGDPB „Aviva Lietuva“ valdomus fondus – 2 489 ir UAB „Swedbank investicijų valdymas“ – 1 672. Daugiausia dalyvių išėjo iš UAB „Swedbank investicijų valdymas“ ir UAB „SEB investicijų valdymas“ valdomų fondų.

PF toje pačioje bendrovėje keitė 3 329 dalyviai, dažniausiai buvo pereinama į didesnės rizikos fondą. Pagrindinė to priežastis – geri rizikingesnių fondų rezultatai per praėjusius metus. Per nagrinėjamą laikotarpį 1,16 proc. visų kaupiančiųjų II pakopos PF (12 551 dalyvis) nusprendė pakeisti PKB arba PF.

³ Parengta pagal Sodros pateiktus duomenis.

V. BENDRI III PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS

2013 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje Lietuvoje veikė 9 papildomo savanoriško pensijų kaupimo PF (žr. 3 lentelę), kuriuos valdė 5 VĮ, o jų veiklą prižiūrėjo Lietuvos bankas. Po 2 III pakopos PF valdė UAB „SEB investicijų valdymas“, UAB „Finasta Asset Management“, UAB „DNB investicijų valdymas“ ir UAB „MP Pension Funds Baltic“ ir 1 – UAB „Citadele investicijų valdymas“.

III pakopos PF turtas didėjo 4,03 proc.

2013 m. pirmąjį ketvirtį III pakopos PF valdomas turtas padidėjo 4,38 mln. Lt (4,03 %) ir kovo pabaigoje sudarė 113,04 mln. Lt (žr. 11 pav.), o nuo praėjusių metų kovo pabaigos visų rinkoje veikiančių III pakopos PF turtas augo 13,65 mln. Lt (13,73 %). Dalyvių, kaupiančių pensiją III pakopos PF, skaičius per ketvirtį padidėjo 3,05 proc. (872 dalyviais) ir kovo pabaigoje jų buvo 29 487.

Didelė koncentracija rinkoje

2013 m. kovo 31 d. daugiau nei 84 proc. turto koncentravosi dviejų PKB fonduose: 58,5 proc. PF turto valdė UAB „SEB investicijų valdymas“ ir 25,6 proc. – UAB „DNB investicijų valdymas“. Trečia vieta pagal valdomo PF turto dalį (10 %) teko UAB „Finasta Asset Management“. Kitą turto dalį valdė UAB „MP Pension Funds Baltic“ (5,5 %) ir UAB „Citadele investicijų valdymas“ (0,4 %).

Dalyvių pasiskirstymas pagal PKB buvo labai panašus į turto pasiskirstymą: daugiausia dalyvių pritraukė UAB „DNB investicijų valdymas“ valdomi fondai – 50,72 proc. ir UAB „SEB investicijų valdymas“ – 35,6 proc., trečioje vietoje pagal dalyvių skaičių buvo UAB „Finasta Asset Management“ – 9,6 proc.

2013 m. kovo 31 d. Herfindahl–Hirschman indeksas sudarė 4 210,03 punkto, o tai rodo labai didelę koncentraciją rinkoje.

VI. III PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI

2013 m. pirmąjį ketvirtį ne visų PF vienetų vertės augo

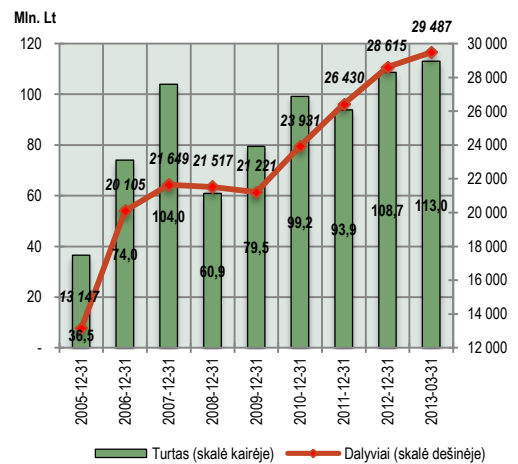
Kilimas pasaulio finansų rinkose lėmė teigiamus III pakopos PF rezultatus, beveik visų PF vienetų vertės pirmąjį ketvirtį vidutiniškai padidėjo 4,1 proc. (žr. 4 lentelę). Daugiausia padidėjo rizikingiausių, savo taisyklėse nurodančių iki 100 proc. investavimo į akcijas galimybę, PF vienetų vertės. PF „Finasta akcijų pensija plus“ vienetų vertės augimas siekė 7,8 proc. Mišraus investavimo PF vertės kilo 2,0 proc., o obligacijų PF – „Finasta obligacijų pensija plus akcijų pensija plus“ – vienetų vertė augo 0,2 proc.

Per 12 mėn. kilo visų fondų vienetų vertės – nuo 3,4 iki 9,7 proc., daugiausia didėjo akcijų ir obligacijų PF vienetų vertės.

3 lentelė. III pakopos PF rinkos duomenys

VĮ pavadinimas	PF pavadinimas	Turtas, mln. Lt	Dalyviai
UAB „SEB investicijų valdymas“	SEB pensija 1 plus	16,07	1 521
	SEB pensija 2 plus	50,10	8 975
UAB „DNB investicijų valdymas“	DNB papildoma pensija	26,41	13 573
	DNB papildoma pensija 100	2,48	1 384
UAB „Finasta Asset Management“	Finasta akcijų pensija plus	6,85	1 635
	Finasta obligacijų pensija plus	4,45	1 196
UAB „MP Pension Funds Baltic“	MP Medio III	2,31	301
	MP Extremo III	3,86	853
UAB „Citadele investicijų valdymas“	Citadele papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondas	0,51	49
Iš viso		113,04	29 487

11 pav. III pakopos PF dalyvių skaičius ir turto kaita

2013 m. pirmąjį ketvirtį ne visų PF vienetų vertės augo

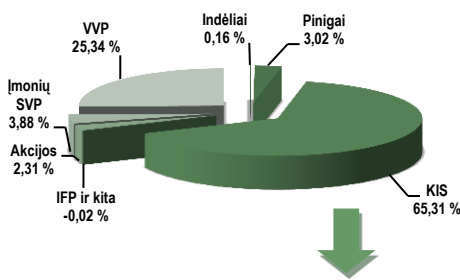
4 lentelė. PF vienetų verčių ir lyginamojo indekso pokyčiai

PF pavadinimas	Per 2013 m. I ketv.	Per 12 mėn.	Lyginamojo indekso pokytis per 12 mėn.*
Obligacijų PF			
Finasta obligacijų pensija plus	▲ 0,2	▲ 9,0	▲ 8,9
Mišraus investavimo PF			
DNB papildoma pensija	▲ 3,2	▲ 6,6	▲ 6,9
MP MEDIO III	▲ 3,7	▲ 9,0	–
Citadele papildomas savanoriškas pensijų kaupimo fondas	▲ 1,4	▲ 5,4	–
SEB pensija 1 plus	▼ 0,2	▲ 3,4	–
Svertinis pokytis	▲ 2,0	▲ 5,6	–
Akcijų PF			
DNB papildoma pensija 100	▲ 7,1	▲ 9,7	▲ 10,5
Finasta akcijų pensija plus	▲ 7,8	▲ 8,9	▼ 9,5
MP EXTREMO III	▲ 6,0	▲ 9,6	–
SEB pensija 2 plus	▲ 5,6	▲ 9,4	–
Svertinis pokytis	▲ 6,0	▲ 9,4	–
Bendras svertinis pokytis	▲ 4,1	▲ 7,8	–

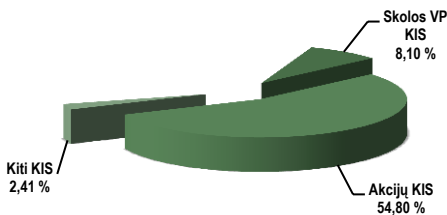
*III pakopos PF lyginamojo indekso naudojimas nėra privalomas.

VII. PF INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA

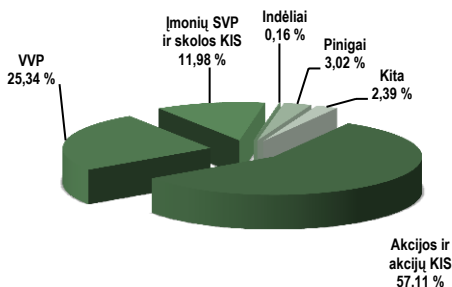
12 pav. III pakopos PF rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases

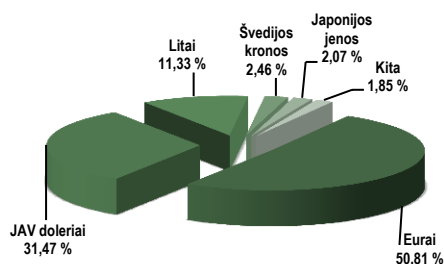
13 pav. KIS pasiskirstymas pagal rūšis

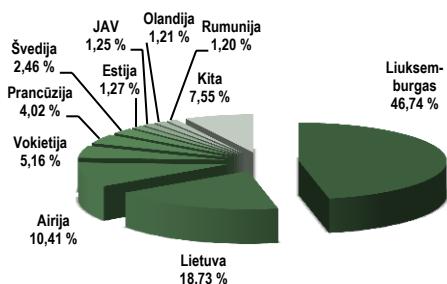
14 pav. Apibendrintas III pakopos PF investicijų pasiskirstymas

15 pav. III pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal valiutas

16 pav. III pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal šalis

Daugiausia III pakopos PF lėšų investuota į KIS

2013 m. kovo 31 d. didžiausią dalį (65,31 %) III pakopos PF investicijų sudarė investicijos į KIS vienetus ar akcijas, kurių vertė metų pabaigoje buvo 73,83 mln. Lt (žr. 12 pav.). Didžiausia lėšų, investuotų į KIS, dalis buvo paskirstyta į akcijų KIS (žr. 13 pav.): investicijos į juos sudarė 54,80 proc. viso III pakopos PF portfelio (61,94 mln. Lt), kita dalis teko skolos KIS, į kuriuos investuota 8,10 proc. (9,16 mln. Lt), ir kitiems KIS – 2,24 proc. (2,72 mln. Lt). Per šių metų pirmąjį ketvirtį į KIS investuotas turtas padidėjo 7,17 proc. ir sudarė 4,94 mln. Lt. Didžioji dalis naujų investicijų buvo orientuota į akcijų fondus, o lėšos iš kitų KIS – į akcijų KIS.

Antra pagal populiarumą investicija – VVP. Į juos tiesiogiai investuota 25,34 proc. III pakopos PF turto (28,64 mln. Lt). Per pirmąjį ketvirtį investicijų į VVP dalis padidėjo 6,41 proc.

Indėlių dalis III pakopos PF portfeliuose ataskaitinio laikotarpio pabaigoje tesiekė vos 0,16, o įmonių SVP – 3,88 proc. III pakopos PF turto, grynaisiais pinigais atsiskaitomojoje sąskaitoje buvo laikoma 3,02, o tiesiogiai į akcijas fondai investavo 2,31 proc. viso valdomo turto. Išvestinės finansinės priemonės, naudojamos rizikai drausti, ir kitos pozicijos (gautinos, mokėtinos sumos ar kt.) sudarė nereikšmingą fondų investicijų dalį.

III pakopos PF daugiausia investuoja į akcijas ir akcijų KIS

III pakopos PF investicijas į KIS priskybę prie atitinkamų tiesioginių investicijų (akcijų KIS – prie investicijų į akcijas, skolos KIS – prie investicijų į įmonių SVP), galime apibendrinti investicijų pasiskirstymą 2013 m. kovo 31 d. (žr. 14 pav.). Didžiausią III pakopos PF investicijų dalį (57,11 %, arba 64,55 mln. Lt) sudaro investicijos į akcijas ir akcijų KIS. Investicijos į VVP sudaro 25,34 proc. portfelio (28,64 mln. Lt), įmonių SVP ir skolos KIS teko 11,98 proc. (13,54 mln. Lt). Didžioji dalis lėšų, investuotų į VVP, buvo investuotos į Lietuvos Respublikos VVP (51,33 %, arba 14,7 mln. Lt).

Didžioji III pakopos PF turto dalis buvo investuota eurais

Kaip matyti iš 15 pav., 2013 m. kovo 31 d. didžiausia dalis (apie 50,81 %) PF turto investuota eurais, t. y. 57,44 mln. Lt. PF investicijos JAV doleriais sudarė 31,47, investicijos litais – 11,33 proc. III pakopos PF, kita dalis – Švedijos kronomis (2,46 %), Japonijos jenomis (2,07 %) ir kitomis valiutomis (1,85 %).

Daugiausia lėšų investuota Liuksemburge ir Lietuvoje

Išanalizavus visų III pakopos PF investicijų pasiskirstymą pagal šalis, matyti, kad 65 proc. viso turto investuota Liuksemburge (46,74 %) ir Lietuvoje (18,73 %). Po šių šalių pagal investicijų dydį yra Airija, Vokietija ir Prancūzija (žr. 16 pav.). Didžiausia III pakopos PF lėšų dalis Liuksemburge ir Airijoje investuoja į šiose šalyse įsteigtus KIS, o Vokietijoje ir Prancūzijoje – į VVP ir KIS.

VIII. BENDRI KIS RINKOS DUOMENYS

2013 m. kovo 31 d. Lietuvoje 11 VĮ, prižiūrimų Lietuvos banko, buvo įsteigusios 35 KIS (34 IF ir 1 IKKB): 10 akcijų, 3 SVP, 7 mišraus investavimo, 7 nekilnojamojo turto, 6 alternatyvaus investavimo ir 2 privataus kapitalo KIS. Be to, 4 sudėtiniai KIS, priskirti prie mišraus (3) ir alternatyvaus (1) investavimo fondų, turėjo 13 subfondų: 10 akcijų, 1 mišraus investavimo, po 1 SVP ir alternatyvaus investavimo. Lietuvoje įsteigti 21 specialusis, 14 – suderintųjų KIS. Iš 2013 m. pirmąjį ketvirtį pabaigoje veikusių fondų 1 nekilnojamojo turto, 1 alternatyvaus investavimo, 1 privataus kapitalo ir 1 akcijų KIS neturėjo investicijų ir dalyvių.

Toliau apžvalgoje nagrinėjami tik investicinę veiklą vykdančios KIS, o sudėtinų KIS subfondai vertinami kaip atskiri subjektai, todėl keičiasi bendras analizuojamų KIS skaičius (žr. 5 lentelę).

2013 m. pirmąjį ketvirtį įvykę pokyčiai KIS rinkoje

Lietuvos banko Priežiūros tarnyba leido patvirtinti valdymo įmonės UAB „Dovre Forvaltning“ steigiamų suderintųjų investicinių fondų „Dovre Baltic Sea“ ir „Dovrefjell“ taisykles. „Dovre Baltic Sea“ – aktyviai valdomas investicinis fondas, kurio tikslas yra didesnės investicijų grąžos nei pasirinkto lyginamojo indekso, investuojant į patraukliausias Baltijos regione (Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje) ir Lenkijoje kotiruojamas įmones. „Dovrefjell“ – aktyviai valdomas investicinis fondas, kurio tikslas yra gauti investicijų grąžą iš dvejopo pobūdžio pajamų. Visų pirma, iš einamųjų pajamų (pvz., iš obligacijų kuponų ir akcijų dividendų), antra, iš obligacijų ir akcijų kapitalo vertės padidėjimo.

Leista pakeisti investicinio fondo „Prudentis Baltic Fund“ taisykles. Taisyklių pakeitimai susiję su tuo, kad abiejų šalių susitarimu iš UAB „Prudentis“ fondo turto valdymą perėmė UAB „Finasta Asset Management“. Priežiūros tarnyba leidimą šiam sandoriui davė dar 2012 m. rugšėjo 19 d. Fondo pavadinimas keičiamas į „Finasta Baltic Fund“.

Leista pakeisti UAB „Finasta Asset Management“ valdomo suderintojo investicinio fondo „Finasta sudėtinis fondas“ taisykles. Taisyklėmis keičiami fondo ir jį sudarančių subfondų pavadinimai, taip pat daromi pakeitimai, susiję su valdymo įmonės siekiais platinti šio fondo vienetus Švedijos Karalystėje.

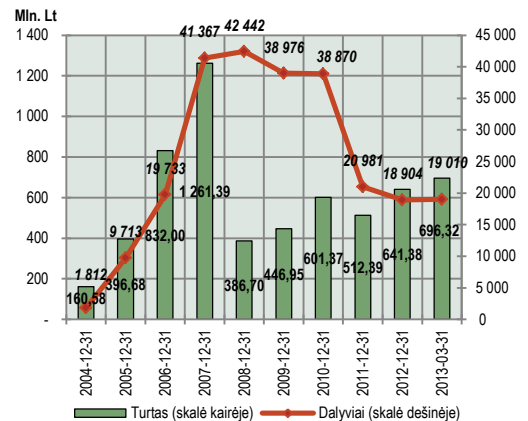
Populiariausi ir toliau buvo akcijų fondai

Po ilgiau nei 4 metus trukusio KIS dalyvių skaičiaus mažėjimo, pirmą kartą užfiksuotas augimas (žr. 17 pav.). Pirmojo ketvirčio pabaigoje bendra KIS investicinių portfelių vertė buvo 696,32 mln. Lt, o KIS dalyvių skaičius – 19,0 tūkst. Ir turto dydžiu, ir dalyvių skaičiumi kitas KIS grupes lenkė akcijų KIS (žr. 18 ir 19 pav.), į kuriuos buvo investavę net 76,80 proc. visų KIS dalyvių (14,60 tūkst.), turtas sudarė 35,98 proc. viso KIS turto (250,50 mln. Lt). Antra pagal populiarumą fondų grupė – mišraus investavimo KIS. Jiems teko 22,08 proc. turto ir 15,47 proc. visų dalyvių. Nagrinėjant tarp smulkiųjų investuotojų populiariausias fondų grupes (angl. *Retail Funds*), paaiškėjo, kad vienam akcijų fondo dalyviui vidutiniškai teko po 17,2 tūkst., mišraus investavimo fondų dalyviui – apie 52,3 tūkst., SVP fondų dalyviui – 70,8 tūkst. Lt investicijų. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad dalyviais laikomi ir fiziniai, ir juridiniai asmenys.

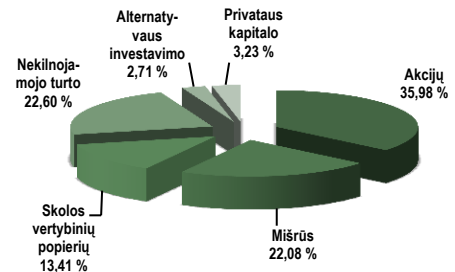
5 lentelė. KIS rinkos duomenys

KIS rūšis	KIS skaičius	Dalyvių skaičius	Turtas, mln. Lt	Vidutinė KIS vertė, mln. Lt
Akcijų	19	14 599	250,50	13,18
Mišrūs	5	2 941	153,75	30,75
Skolos vertybinių popierių	4	1 319	93,35	23,34
Nekilnojamojo turto	6	101	157,37	26,23
Alternatyvaus investavimo	5	38	18,90	3,78
Privataus kapitalo	1	12	22,46	22,46
Iš viso	40	19 010	696,32	17,41

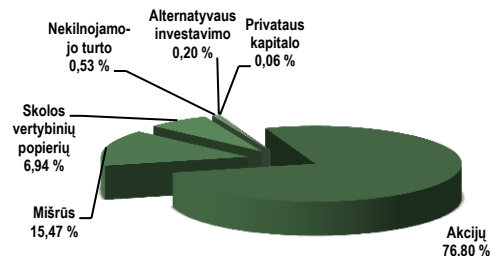
17 pav. KIS dalyvių skaičiaus ir turto kaita

18 pav. KIS turto pasiskirstymas pagal KIS rūšį

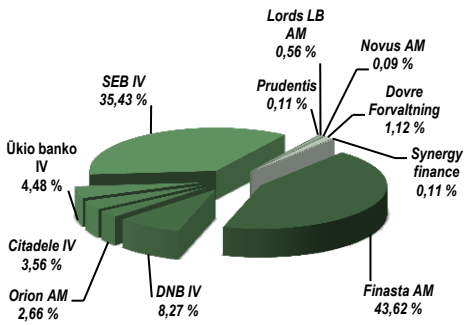

19 pav. KIS dalyvių pasiskirstymas pagal KIS rūšį

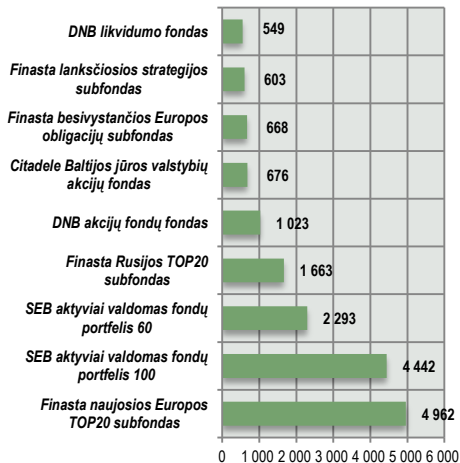

IX. KIS DALYVIAI

20 pav. KIS dalyvių pasiskirstymas pagal VĮ

21 pav. Daugiausia dalyvių turintys KIS

KIS dalyvių skaičius padidėjo po 4 m. trukusio mažėjimo

KIS dalyvių skaičius⁴ 2004–2008 m. nuolat augo, tačiau nuo 2008 m. pabaigos ši tendencija pasikeitė ir nuo to laiko Lietuvoje įregistruotų KIS dalyvių skaičius nuolat mažėjo. Per 2012 m. KIS dalyvių skaičius sumažėjo 2 077 dalyviais (9,9 %) – iki 18 904. Ši tendencija pasikeitė 2013 m. pirmąjį ketvirtį, KIS dalyvių skaičius padidėjo 106 dalyviais – iki 19 010.

2013 m. kovo 31 d. daugiausia dalyvių savo valdomuose fonduose turėjo UAB „Finasta Asset Management“. Į jos valdomus IF buvo investavę 8 293 dalyviai (žr. 20 pav.). Antra pagal dydį buvo UAB „SEB investicijų valdymas“, turinti 6 735 dalyvius. Ketvirčio pabaigoje 1 572 dalyviai buvo investavę į UAB „DNB investicijų valdymas“ valdomus fondus.

Daugiau nei 1 000 dalyvių turėjo tik 5 fondai

Investiciniai fondai, kurių dalyviais gali būti ir smulkieji investuotojai, labai skiriasi pagal dalyvių skaičių. Didžiausias fondas pagal dalyvių skaičių buvo „Finasta naujosios Europos TOP20 subfondas“, turintis 4 962 dalyvius (žr. 21 pav.). Toliau rikiavosi „SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 100“ – 4 442, „SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 60“ – 2 293 dalyviai. Į „Finasta Rusijos TOP20 subfondas“ buvo investavę 1 663, „DNB akcijų fondų fondas“ – 1 023 asmenys. Net 24 iš 40 šioje apžvalgoje analizuojamų fondų dalyvių skaičius nesiekė 100, o daugiau negu 1 000 dalyvių turėjo tik 5 fondai. Didžioji dalis 100 dalyvių neturinčių fondų yra uždari ir skirti tik profesionaliems investuotojams.

Vidutinis vieno smulkiesiems investuotojams prieinamo KIS, skaičiuojant subfondus kaip atskirus KIS, dalyvių skaičius 2013 m. kovo 31 d. buvo 895.

⁴ KIS dalyvių skaičius nustatomas sudėjus kiekvieno KIS dalyvių skaičių. Tas pats asmuo, investavęs į skirtingus KIS, bendroje statistikoje yra laikomas atskirais dalyviais.

X. KIS TURTAS

KIS valdomo turto pokytį 2013 m. pirmąjį ketvirtį lėmė teigiami investicinės veiklos rezultatai ir didesnis vienetų platinimas nei išpirkimas

2013 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje 11 VĮ valdė 696,32 mln. Lt KIS turto. Per analizuojamą laikotarpį bendra Lietuvos KIS turto vertė padidėjo 8,57 proc. Fondų turtą didino didesnis investicinių vienetų išplatinimas (88,92 mln. Lt) nei išpirkimas (47,92 mln. Lt) ir geri investicinės veiklos rezultatai.

2013 m. pirmąjį ketvirtį Lietuvoje registruotų KIS turtas padidėjo 54,95 mln. Lt, buvo išplatinta 41,00 mln. Lt vertės daugiau KIS vienetų, nei išpirkta. Galime daryti išvadą, kad kitą turto padidėjimo dalį (13,95 mln. Lt) lėmė teigiama investicijų grąža.

Didžiausią turto dalį valdė UAB „SEB investicijų valdymas“ valdomi KIS

Kaip matyti iš 22 pav., didžiausią KIS turto dalį valdo UAB „SEB investicijų valdymas“ – 36,50 proc. visos KIS rinkos, arba 254,17 mln. Lt, UAB „Lords LB Asset management“, valdanti nekilnojamojo turto ir privataus kapitalo fondus, užima antrą poziciją pagal valdomą turtą, kuris sudaro 138,82 mln. Lt (19,94 % rinkos), trečią – UAB „Finasta Asset Management“, pirmaujanti pagal KIS dalyvių skaičių, valdanti 17,67 proc. (123,07 mln. Lt) turto.

2013 m. pirmąjį ketvirtį daugiausia padidėjo UAB „Orion Asset Management“ valdomas turtas – 25,02 mln., UAB „Dovre Forvaltning“ – 16,12 mln. Lt.

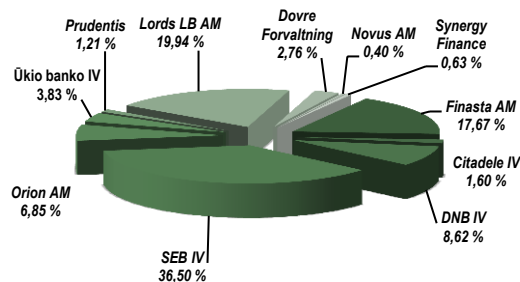
2013 m. kovo 31 d. didžiausias pagal turtą investicinis fondas buvo „SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 60“ (žr. 23 pav.), valdantis 139,02 mln. Lt turtą, antras – „SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 100“, jo valdomas turtas buvo 115,16 mln. Lt, trečias – „Lords LB Baltic Fund I“ valdė 86,02 mln. Lt.

Atlikus KIS, veikusių 2013 m. pirmąjį ketvirtį ir jo pabaigoje turėjusių turto bei dalyvių, veiklos analizę, matyti, kad 26 KIS turtas padidėjo, o 14 – sumažėjo. Daugiausia – dėl vienetų platinimo padidėjo UAB „Orion Asset Management“ valdomo uždaro tipo nekilnojamojo turto fondo „Agroland Value Fund I“ turtas – nuo 4,13 iki 20,89 mln. Lt. Taip pat daugiau negu po 1 mln. Lt išaugo dar 8 KIS turtas.

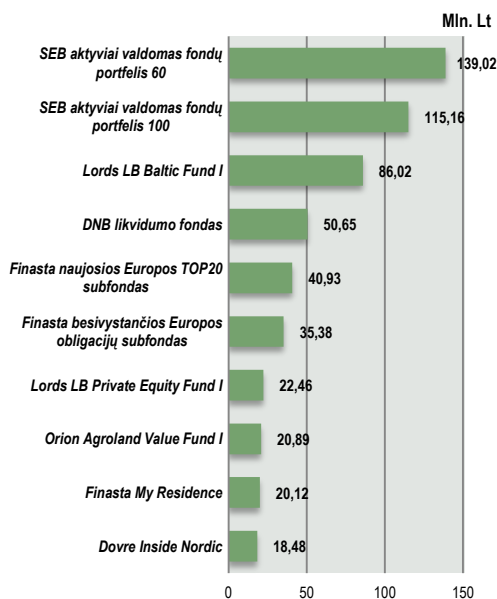
Didėja nekilnojamojo turto ir privataus kapitalo fondų turtas

Per ketvirtį nekilnojamojo turto ir privataus kapitalo fondų valdomas turtas padidėjo 14,7 proc. – iki 179,82 mln. Lt. Per trejus metus šio tipo fondų valdomas turtas paaugo tris kartus (nuo 52,25 mln. Lt), o tai rodo vis didesnį profesionalių investuotojų pasitikėjimą Lietuvoje registruotais KIS.

22 pav. KIS turto pasiskirstymas pagal VĮ

23 pav. Daugiausia turto turintys KIS

XI. KIS INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI

6 lentelė. Svertiniai* KIS vienetų verčių pokyčiai

KIS rūšis	Per 2013 m. I ketv.	Per 12 mėn.
Akcijų KIS	▲ 4,4	▲ 7,6
Mišraus investavimo KIS	▲ 4,5	▲ 9,1
Skolos vertybinių popierių KIS	▲ 0,3	▲ 4,2
Bendras svertinis visų KIS pokytis	▲ 3,6	▲ 6,5

*Svertiniams vidurkiams apskaičiuoti naudotas 2013 m. kovo 31 d. KIS turtas.

7 lentelė. KIS vienetų verčių pokyčiai

PF pavadinimas	Per 2013 m. I ketv.	Per 12 mėn.
Akcijų KIS		
<i>Finasta naujosios Europos TOP20 subfondas</i>	▼ 1,9	▲ 5,0
<i>Finasta Rusijos TOP20 subfondas</i>	▼ 0,6	▼ 4,5
<i>Finasta pasaulio akcijų fondų subfondas</i>	▲ 4,6	▲ 5,8
<i>OMX Baltic Benchmark Fund</i>	▲ 12,8	▲ 28,5
<i>ZPR Amerikos mažos kapitalizacijos bendrovių akcijų fondas</i>	▲ 15,6	▲ 11,2
<i>DNB akcijų fondų fondas</i>	▲ 7,4	▲ 9,2
<i>Citadele Baltijos jūros valstybių fondas</i>	▲ 1,1	▲ 6,2
<i>SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 100</i>	▲ 6,5	▲ 9,1
<i>Ūkio banko racionalaus investavimo fondas</i>	▲ 5,3	▲ 8,2
<i>Ūkio banko Europos subfondas</i>	▲ 5,0	▲ 11,6
<i>Ūkio banko JAV subfondas</i>	▲ 10,5	▲ 10,2
<i>Ūkio banko Kinijos subfondas</i>	▼ 2,4	▲ 4,7
<i>Ūkio banko Rusijos subfondas</i>	▼ 4,8	▼ 11,1
<i>Ūkio banko žaliavų subfondas</i>	▼ 3,7	▼ 8,9
<i>Finasta Baltic Fund</i>	▲ 10,4	▲ 4,6
<i>Dovre Inside Nordic</i>	▲ 7,0	▲ 7,3
<i>Novus Dynamic Portfolio</i>	▼ 1,5	▼ 12,1
<i>Novus Balanced Portfolio</i>	▼ 2,0	▼ 7,8
Mišraus investavimo KIS		
<i>Finasta lanksčiosios strategijos subfondas</i>	▲ 3,8	▲ 0,9
<i>SEB aktyviai valdomas fondų portfelis 60</i>	▲ 4,4	▲ 9,1
<i>Prudentis Global Value Fund</i>	▲ 5,2	▲ 11,8
<i>Synergy Finance turto taktinio paskirstymo fondas</i>	▲ 6,5	–
Skolos vertybinių popierių KIS		
<i>Finasta besivystančios Europos obligacijų subfondas</i>	▲ 0,4	▲ 8,7
<i>Ūkio banko obligacijų fondas</i>	▲ 1,3	▲ 7,2
<i>DNB likvidumo fondas</i>	▲ 0,1	▲ 0,7

Finansų rinkų svyravimai nepaveikė KIS rezultatų

2013 m. pirmąjį ketvirtį vykę svyravimai pasaulio finansų rinkose darė įtaką investicinių fondų rezultatams, tačiau kilo daugumos Lietuvoje registruotų KIS vienetų vertės – užfiksuotas 3,6 proc. bendras svertinis visų KIS vienetų vertės padidėjimas (žr. 6 lentelę). Akcijų KIS vienetų vertės didėjo 4,4, mišraus investavimo KIS – 4,5, skolos vertybinių popierių KIS – 0,3 proc.

2012 m. antrąjį ketvirtį įvykęs kritimas pasaulio finansų rinkose reikšmingai nepaveikė 12 mėn. KIS rezultatų, o dėl sėkmingų 2012 m. trečiojo ir ketvirtojo ketvirčių bei 2013 m. pradžios fondų vertės nuo 2012 m. pirmojo ketvirčio pabaigos augo. Labiausiai padidėjo mišraus investavimo KIS vienetų vertės – vidutiniškai 9,1 proc., o akcijų KIS – 7,6, skolos vertybinių popierių KIS – 4,2 proc. Visų KIS, į kuriuos gali investuoti ir neprofesionalūs investuotojai, vienetų vertės per 12 mėn. vidutiniškai padidėjo 6,5 proc.

Didėjo daugumos neprofesionaliems investuotojams platinamų KIS vienetų vertės

2013 m. pirmąjį ketvirtį mažėjo tik 7 KIS vienetų vertės (nuo 0,6 iki 4,8 %), o kitų fondų vertės didėjo (nuo 0,1 iki 15,6 %). Daugiausia padidėjo „ZPR Amerikos mažos kapitalizacijos bendrovių akcijų“ fondo vieneto vertė (žr. 7 lentelę). Pirmasis ketvirtis buvo sėkmingas į JAV ir Baltijos šalių akcijų rinkas investuojantiems fondams, tačiau investicijos į Rusijos ir Kinijos rinkas nuvertėjo.

Dar geresni rezultatai matyti analizuojant pokyčius per metus – nuo 2012 m. pirmojo ketvirčio pabaigos mažėjo tik 4 fondų vertė, o kitų augo nuo 0,7 iki 28,5 proc.

Tiek per 2013 m. pirmąjį ketvirtį, tiek per 12 mėn. laikotarpį vienetų vertės mažėjo į akcijas investuojančiuose fonduose, visų mišraus investavimo ir skolos vertybinių popierių KIS vienetų vertės augo.

XII. KIS INVESTICINIO PORTFELIO STRUKTŪRA

Daugiausia KIS lėšų investuota į kitus KIS

2013 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje didžiausią KIS investicijų dalį (39,38 %) sudarė investicijos į kitų KIS vienetus ar akcijas, kurių vertė pirmojo ketvirčio pabaigoje buvo 274,23 mln. Lt (žr. 24 pav.). Didžiausia lėšų, investuotų į KIS, dalis buvo paskirstyta į akcijų KIS (žr. 25 pav.), investicijos į juos sudarė 30,85 proc. viso KIS portfelio (214,78 mln. Lt). Kita investicijų į KIS dalis teko skolos SVP KIS, į kuriuos investuota 6,07 proc. (42,27 mln. Lt), ir kitiems KIS – 2,47 proc. (17,18 mln. Lt). Per ketvirtį investicijų į KIS pasiskirstymas pakito nedaug, sumažėjo investicijų į SVP KIS vertė, o padidėjo – akcijų ir kitų KIS vertės. Pagrindinė to priežastis – didesni akcijų ir akcijų KIS pokyčiai 2013 m. pradžioje.

Antra pagal populiarumą investicija – akcijos. Į jas tiesiogiai investuota 23,96 proc. KIS turto (166,83 mln. Lt), per ketvirtį akcijų dalis KIS portfelioose padidėjo 2,8 mln. Lt, o pagrindinė padidėjimo priežastis – kilusios akcijų kainos rinkose.

2013 m. kovo 30 d. tiesioginės investicijos į VVP sudarė 9,09 proc., arba 63,30 mln. Lt, o 2012 m. gruodžio 31 d. į VVP buvo investuota 8,7 proc. viso KIS portfelio. Įmonių SVP sudarė 13,04 proc. fondų turimų investicijų (90,82 mln. Lt). Grynaisiais pinigais buvo laikoma 10,57, o kaip indėliai – 2,19 proc. KIS turto. Išvestinės finansinės priemonės ir kitos pozicijos (gautinos, mokėtinos sumos ir kt.) sudarė 1,77 proc. fondų investicijų. Reikšmingai išaugusį grynujų pinigų kiekį galima paaiškinti tuo, kad fondai, išplatinę vienetus, dar nespėjo investuoti gautų lėšų.

Investicinių fondų investicijas į kitus KIS priskyrę prie atitinkamų tiesioginių investicijų (akcijų KIS – prie investicijų į akcijas, skolos KIS – prie investicijų į įmonių SVP), galime apibendrinti investicijų pasiskirstymą (žr. 26 pav.). Didžiausią KIS investicijų dalį (54,80 %, arba 381,61 mln. Lt) sudaro investicijos į akcijas ir akcijų KIS. Įmonių SVP ir skolos KIS teko 19,11 proc. investicijų (133,09 mln. Lt).

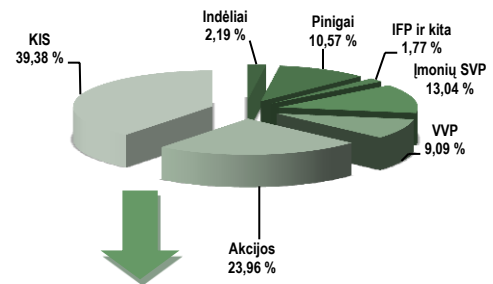
Didžioji KIS turto dalis investuota eurais

Kaip matyti iš 27 pav., 2013 m. kovo pabaigoje didžiausia dalis (43,07 %) KIS turto buvo investuota eurais, t. y. 299,94 mln. Lt. KIS investicijos JAV doleriais sudarė 25,12 proc. (174,89 mln. Lt), investicijos litais – 19,99 proc. KIS turto (139,20 mln. Lt). Kita KIS lėšų dalis buvo investuota Švedijos kronomis (2,49 %), Norvegijos kronomis (2,39 %), Lenkijos zlotais (1,87 %) ir kitomis valiutomis.

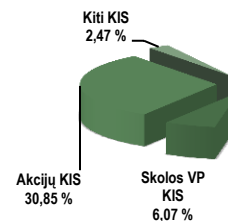
Didžiausia KIS valdomo turto dalis investuota Liuksemburge ir Lietuvoje

Išanalizavus visų KIS investicijų pasiskirstymą pagal šalis (žr. 28 pav.), matyti, kad beveik 60 proc. viso turto investuota Lietuvoje ir Liuksemburge. Po šių šalių pagal investicijų dydį yra Airija (7,24 %), Estija (7,19 %) ir JAV (2,94 %). Didžiausią dalį KIS investicijų Lietuvoje sudarė gryniesi pinigai, gauti už išplatintus fondų vienetus (27,85 %) ir įmonių SVP (27,19 %). Taip pat nemaža dalis lėšų buvo investuota į Lietuvos VVP (20,29 %) ir įmonių akcijas (13,32 %). KIS Liuksemburge ir Airijoje investuoja į šiose šalyse įsteigtus fondus, o Estijoje – į nuosavybės VP. Be to, Lietuvoje registruoti KIS yra investavę Prancūzijoje, Rusijoje, Lenkijoje, Rumunijoje ir kitose šalyse.

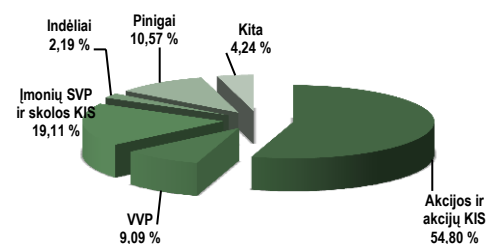
24 pav. Visos KIS rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases

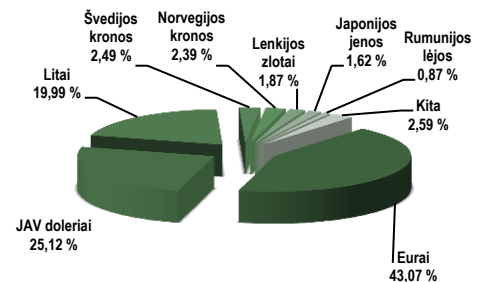
25 pav. Investicijų į KIS pasiskirstymas pagal rūšis

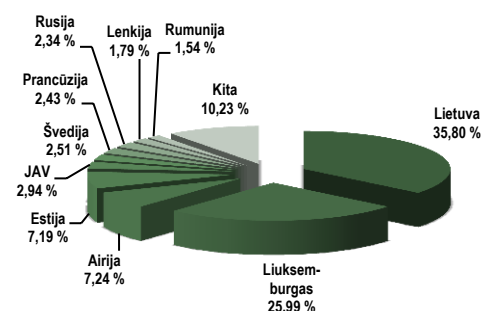
26 pav. Apibendrintas KIS investicijų pasiskirstymas

27 pav. KIS investicijų pasiskirstymas pagal valiutas

28 pav. Visų KIS investicijų pasiskirstymas pagal šalis

XIII. LIETUVOJE VIEŠAI PLATINAMI UŽSIENIO KIS

Lietuvoje viešai platinamų užsienio KIS vertė padidėjo

2013 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje Lietuvoje buvo platinami 65 užsienyje registruoti KIS, turintys 313 subfondų. Užsienio KIS išplatintų užsienio KIS vienetų vertė buvo 1 156,80 mln. Lt (žr. 29 pav.). Per pirmąjį ketvirtį valdomo turto vertė padidėjo 5,4 proc. (2012 m. pabaigoje Lietuvoje buvo išplatinta 1 097,85 mln. Lt vertės užsienio KIS vienetų). Pagrindinė turto vertės didėjimo priežastis buvo teigiama investicinė grąža. Kaip matyti iš 30 pav., didesnis vienetų išpirkimas nei išplatinimas mažino KIS valdomą turtą. 2013 m. pirmąjį ketvirtį išplatintų užsienio KIS vertė buvo 0,46 mln. Lt mažesnė negu išpirktų vienetų vertė.

2013 m. kovo 31 d. duomenimis, buvo 52,7 tūkst. užsienio KIS dalyvių. Per pirmąjį ketvirtį dalyvių skaičius sumažėjo 1,21 proc. Palyginti su praėjusiu metų pabaiga, fondų vienetų buvo įsigiję 645 dalyviais mažiau.

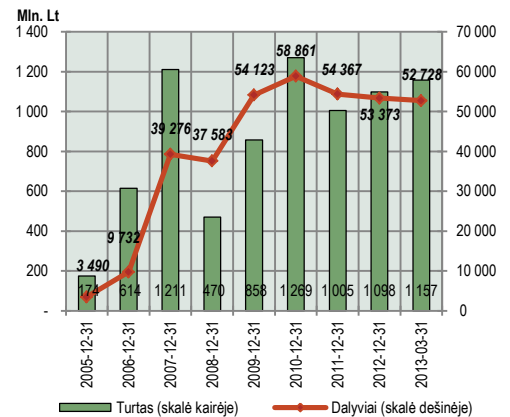
Didžiausia išplatinto užsienio KIS vertė priklausė AB SEB banko ir „Swedbank“, AB, klientams

Pagal išplatintų užsienio KIS vienetų vertę rinkoje vyraavo dvi bendrovės (žr. 31 pav.). AB SEB banko išplatintų užsienio fondų vertė 2013 m. pirmojo ketvirčio pabaigoje sudarė 521,91 mln., o „Swedbank“, AB, – 515,57 mln. Lt. Šioms dviem bendrovėms, turinčioms didelį platinimo tinklą, teko beveik 90 proc. visų Lietuvoje išplatintų užsienio KIS vienetų vertės. Kitų platintojų užimama rinkos dalis pagal išplatintų užsienio KIS turto vertę svyravo nuo 0,06 iki 4,18 proc. Didžiausias platintojas pagal dalyvių skaičių buvo AB SEB bankas (žr. 32 pav.). Jo platinamuose užsienio fonduose lėšas kaupė 23,1 tūkst., „Swedbank“, AB, – 17,49 tūkst., o *Nordea Bank Finland Plc* Lietuvos skyriuje – 9,30 tūkst. investuotojų.

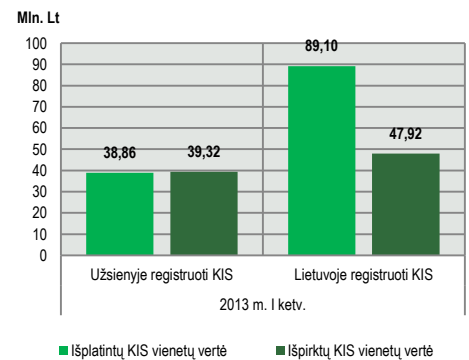
Užsienyje registruoti KIS yra populiariausi tarp Lietuvos investuotojų

Remiantis bendrovių pateiktais duomenimis, Lietuvoje viešai platinamų KIS⁵ turtas 2013 m. kovo 31 d. sudarė 1 853,12 mln. Lt, dalyvių skaičius – 71 738. 2013 m. pirmąjį ketvirtį fondų valdomas turtas padidėjo 6,55 proc., tačiau dalyvių skaičius sumažėjo – 0,75 proc. Lietuvoje registruotų KIS turto vertė buvo 460,48 mln. Lt mažesnė nei užsienio KIS vertė. Be to, Lietuvos KIS turėjo 33,72 tūkst. dalyvių mažiau. Vertinant pagal vienetų platinimo, turto ir dalyvių kaitą, galima įžvelgti tendenciją, kad užsienio KIS yra dažniau investuotojų pasirenkamas produktas nei Lietuvoje įsteigti fondai. Ir į Lietuvoje registruotus, ir į Lietuvoje platinamus užsienio KIS investuoja neprofesionalūs ir profesionalūs investuotojai.

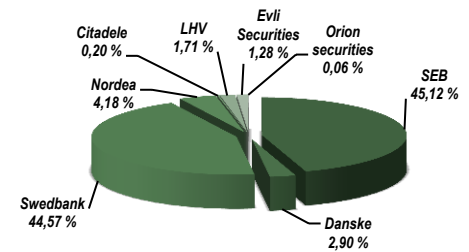
29 pav. Užsienio KIS dalyvių skaičiaus ir turto kaita

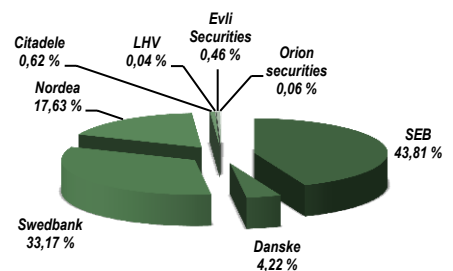
30 pav. Lietuvoje registruotų KIS ir užsienio KIS platinimas bei išpirkimas

31 pav. Užsienio KIS turto pasiskirstymas pagal platintoją

32 pav. Užsienio KIS dalyvių pasiskirstymas pagal platintoją

⁵ Lietuvos KIS turtas ir užsienio KIS turto, išplatinto Lietuvoje, dalis.